

Lokalna Grupa Działania Biebrzański Dar Natury

Wojewodzin 2

19-200 Grajewo

tel./fax. 86 273 80 44

Raport ewaluacyjny

dotyczący

2009-2011

Opracowanie:

Komisja Rewizyjna LGD Biebrzański Dar Natury.

Wojewodzin, 2012 r.

Spis treści

1. WSTĘP	3
2. METODOLOGIA I ZAKRES BADANIA	4
2.1. Cel badania	4
2.2. Zakres badania	4
2.3. Materiał badawczy – źródło danych	4
3. ZAŁOŻENIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU NA ROK 2009	5
3.1. Ogólna charakterystyka LGD Biebrzański Dar Natury jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR	5
3.2. Główne założenia Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Biebrzański Dar Natury.....	6
4. REALIZACJA ZADAŃ W ANALIZOWANYM OKRESIE.....	7
4.1. Prezentacja wskaźników poszczególnych działań w odniesieniu do zakładanych wartości.....	7
4.2. Wykorzystanie środków w ramach przeprowadzonych działań.....	10
4.3. Ocena efektywności stosowanych procedur.....	10
4.4. Ocena pracy biura, Zarządu.....	11
5. WNIOSKI I REKOMENDACJE	12

1. WSTĘP

Ewaluacja to obiektywna ocena projektu, programu lub polityki na wszystkich jego etapach, tj. planowania, realizacji i mierzenia rezultatów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu¹.

Ewaluacja została przeprowadzona w oparciu o określone kryteria, dokumentacje LGD Biebrzański Dar Natury.

---

¹ /www.ewaluacja.gov.pl

2. METODOLOGIA I ZAKRES BADANIA

2.1. Cel badania

Opracowany raport ewaluacyjny ma charakter sprawozdawczy, którego celem jest podsumowanie i ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz realizacji działań Lokalnej Grupy Działania Biebrzański Dar Natury założonych do wykonania do końca roku 2011.

2.2. Zakres badania

- przedmiotowy

przedmiotem ewaluacji są zadania zrealizowane przez LGD Biebrzański Dar Natury w celu wypełnienia założeń LSR określonych za okres 2009-2011;

- czasowy

raport dotyczy realizacji LSR i funkcjonowania LGD w okresie od 2009 do końca 2011 r.;

- przestrzenny

zakres przestrzenny raportu obejmuje obszar pięciu gmin wchodzących w skład LGD obejmujący gminy: Grajewo, Radziłów, Rajgród, Szczuczyn, Wąsosz, gdzie były realizowane zadania wpisane w LSR.

2.3. Materiał badawczy – źródło danych

Źródła danych do niniejszej ewaluacji to:

- sprawozdania merytoryczne z działalności,
- zestawienia rzeczowo-finansowe z realizacji operacji,
- sprawozdania z realizacji operacji przesłane do Urzędu Marszałkowskiego,
- statystyki i informacje zamieszczone na stronie internetowej utworzonej na potrzeby LGD,

3. ZAŁOŻENIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Lokalna Strategia Rozwoju jest ważnym elementem planowania rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich. Jest to dokument, którego realizacja przyczynia się do poprawy jakości życia na tych obszarach m.in. poprzez aktywizację lokalnych społeczności, tworzenie warunków dla realizowania różnego rodzaju inwestycji i powstawania miejsc pracy, efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów, promocję obszaru. Konieczność posiadania LSR wynika z uregulowań prawnych Lokalnych Grup Działania, zawartych w ustawie o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Lokalna Strategia Rozwoju jest również dokumentem podstawowym i warunkującym otrzymanie pomocy finansowej na operacje objęte osią 4 LEADER w ramach PROW 2007- 2013.

3.1. Ogólna charakterystyka LGD Biebrzański Dar Natury jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR

12 sierpnia 2008 roku odbyło się zebranie założycielskie LGD Biebrzański Dar Natury. W wyniku powyższego zebrania 30 września 2008 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku dokonał wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000314262 stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Biebrzański Dar Natury.

W skład Lokalnej Grupy Działania wchodzi przedstawiciele gmin założycielskich tj. Rajgród, Grajewo, Radziłów i Wąsosz oraz gminy Szczuczyn, która wstąpiła w 2011 roku w poczet członków LGD.

Celem Lokalnej Grupy Działania Biebrzański Dar Natury jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju szczególnie obszarów wiejskich poprzez realizację strategii rozwoju opracowanej przez LGD, aktywizację ludności wiejskiej, podtrzymywanie tradycji i tożsamości kulturowej, ochronę dziedzictwa przyrodniczego, wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości i potencjału sektora pozarządowego, wspomaganie rozwoju turystyki, rekreacji na obszarze działania.

3.2. Główne założenia Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Biebrzański Dar Natury

Cel ogólny I - Wspieranie rozwoju aktywności społecznej i edukacji
Cel szczegółowy I.1 <i>Poprawa zagospodarowania przestrzennego miejscowości</i>
Cel szczegółowy I.2 <i>Wzrost integracji poprzez działania promocyjne, edukacyjne, kulturalne, sportowe</i>
Cel ogólny II - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki, turystyki i rekreacji
Cel szczegółowy II.1 <i>Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru</i>
Cel szczegółowy II.2 <i>Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi</i>
Cel ogólny III - Zachowanie dziedzictwa kulturowego (w tym tradycji, obrzędów, zawodów i rzemiosła), historycznego i przyrodniczego
Cel szczegółowy III.1 <i>Zachowanie i efektywne wykorzystanie dóbr przyrody kultury i dziedzictwa historycznego</i>

REALIZACJA ZADAŃ W ANALIZOWANYM OKRESIE

4.1. Prezentacja wskaźników poszczególnych działań w odniesieniu do zakładanych wartości.

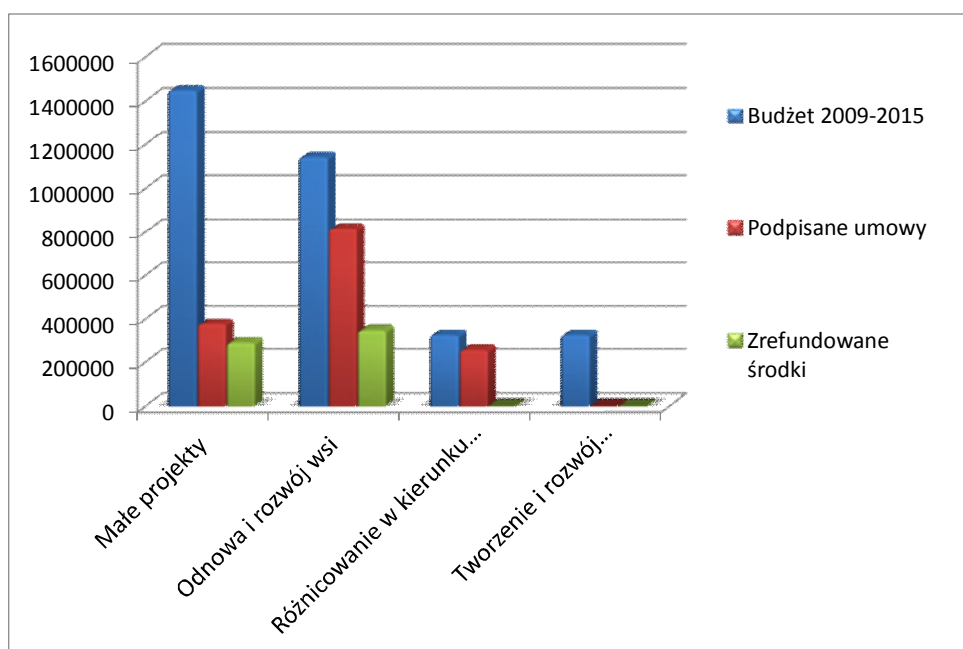
Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Stan docelowy	Stan 2011 r.	Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Stan docelowy	Stan 2011	Zrealizowane projekty
Cel ogólny nr 1 Wspieranie rozwoju aktywności społecznej i edukacji	Poprawa zagospodarowania przestrzennego miejscowości.	Liczba osób korzystających z doposażonych obiektów	600	13286	Aktywizacja społeczności lokalnej na obszarze LGD	Liczba wyremontowanych/ przebudowanych/ wyposażonych świetlic wiejskich lub obiektów pełniących ich funkcje	15	11	Wyposażenie Świetlicy Wiejskiej w Sojczyńce Borowym Wyposażenie Świetlicy Wiejskiej w Białogrodach. Remont świetlicy wiejskiej i wykonanie placu zabaw w Kędziorowie. Remont budynku świetlicy w miejscowości Łoje – Awissa wraz zagospodarowaniem jej otoczenia. Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Karwowie. Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Szymanach. Remont świetlicy wiejskiej oraz wykonanie placu zabaw we wsi Bagienice. Remont części świetlicy we wsi Danowo gm. Szczuczyn. Remont świetlicy wiejskiej we wsi Sulewo – Prusy. Rozbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Przechodach. Remont budynków użyteczności publicznej w msc. Klimaszewnica. Remont budynku GOKiSw Wasoszu.
						Liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych	2	7	Zakup tablic informacyjnych celem poprawy wizerunku miejscowości na terenie Gminy Radziłów. Wykonanie placu wypoczynkowego z fontanną w parku miejskim w Szczuczynie. Zagospodarowanie terenu wraz z urządzeniem placu zabaw i wykonaniem ogrodzenia w miejscowości Skaje. Zagospodarowanie terenu wraz z urządzeniem placu zabaw i wykonaniem ogrodzenia w m. Chojnowo. Zagospodarowanie terenu wraz z urządzeniem placu zabaw i wykonaniem ogrodzenia w m. Szczuczyn. Zagospodarowanie terenu wraz z urządzeniem placu zabaw i wykonaniem ogrodzenia w m. Kurki gmina Szczuczyn. Zagospodarowanie terenu wraz z urządzeniem placu zabaw i wykonaniem ogrodzenia w m. Brzeźno. Kompleks turystyczno – rekreacyjny w Radziłowie.

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Stan docelowy	Stan 2011	Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Stan docelowy	Stan 2011	Zrealizowane projekty
Cel ogólny nr 2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, w tym agroturystyki, turystyki i rekreacji.	Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru.	Liczba powstałych nowych miejsc pracy	2	0	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach LGD w oparciu o lokalne zasoby.	Liczba szkoleń w zakresie przedsiębiorczości	7	6	Szkolenie pt. "Rozwój przedsiębiorczości i pozarolniczych źródeł dochodu – szansą rozwoju obszarów wiejskich" (Wąsosz 11.12.09, Rajgród 14.12.09r. Radziłów 16.12.09r, Wojewodzin 17.12.09r.) Szkolenie pt. "Pozyskiwanie środków unijnych szansą dla rozwoju regionu" – Ruda 20.10.2010 Szkolenie pt. "Mam pomysł na dodatkowe źródła w gospodarstwie – Wojewodzin 14.06.2010
						Liczba przeszkolonych mieszkańców	100	83	Wąsosz 11.12.09r. – 19 osób Rajgród 14.12.09r. – 13 osób Radziłów 16.12.09r. -21 osób Wojewodzin 17.12.09r. – 5 osób Ruda, 20.10.10r. – 7 osób Wojewodzin, 14.06.2011-18 osób
		Liczba powstałych/rozwijających się przedsiębiorstw				1	0	-	
	Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na wsi	Liczba utworzonych, zmodernizowanych usług około rolniczych i dla ludności				2	3	- Produkcja pozostałych wyrobów z drewna, produkcja wyrobów z korka, słomy i materiałów używanych do wyplatania. - Uzyskanie dochodu z działalności pozarolniczej poprzez świadczenie usług w zakresie załadunku obornika, siana, sianokiszonki i słomy i dowóz do gospodarstw. - Uzyskanie dochodu z działalności pozarolniczej poprzez świadczenie usług na rzecz rolnictwa.	

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Stan 2011 r.	Stan docelowy	Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Stan docelowy	Stan 2011	Zrealizowane projekty
Cel ogólny nr 3 Zachowanie dziedzictwa kulturowego (w tym tradycji, obrzędów, zawodów i rzemiosła) historycznego i przyrodniczego.	Zachowanie i efektywne wykorzystanie dóbr przyrody kultury i dziedzictwa historycznego.	Liczba osób do których trafiły publikacje/ broszury/ ulotki dotyczące dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historyczne hi obszaru LGD	720	2500	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach LGD w oparciu o lokalne zasoby.	Liczba publikacji/broszur/ulotek zawierających informacje o dziedzictwie kulturowym, historycznym i przyrodniczym (w szt. wg. rodzaju)	3	1	- Wydanie broszur promocyjno informacyjnych z opisem gmin członkowskich, bazą noclegową.
						Liczba zabytkowych budynków/parków po renowacji.	1	1	- Renowacja zabytkowego parku miejskiego w Rajgrodzie.
						Liczba wyremontowanych/ przebudowanych/ wyposażonych obiektów sakralnych.	1	2	- Remont obiektu sakralnego w Czarnej Wsi. - Remont istniejących alejek na zabytkowym Cmentarzu Rzymsko – Katolickim w Wąsoszu.

4.2 Wykorzystanie środków w ramach przeprowadzonych działań:

4.3. Ocena efektywności stosowanych procedur

Procedury stosowane w ramach realizacji LSR określone są przede wszystkim przez Regulamin organizacyjny organu decyzyjnego LGD oraz załączniki do LSR w postaci dokumentów towarzyszących, tj. kart oceny, deklaracji i innych formularzy stanowiących załącznik do LSR.

Ważnym determinantem procesu wdrażania LSR były oczywiście zapisy dokumentów i aktów prawnych związanych z wdrażaniem Osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz relacje umowne z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego.

W analizowanym okresie następujące elementy LSR podlegały aktualizacji:

- ilość osób należących do poszczególnych sektorów,
- informacje odnośnie małych projektów,
- budżet LGD Biebrzański Dar Natury na wdrażanie LSR,
- załącznik nr 1 do LSR,

- załącznik nr 18 do LSR,
- procedura wyboru operacji przez LGD
- limity środków na działania Osi 4,
- harmonogram przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy,
- opis procedury zmiany kryteriów lokalnych,
- budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR,
- sposób aktualizacji LSR.

Dnia 28 stycznia 2011 r. Walne Zebranie Członków LGD Biebrzański Dar Natury w związku z przystąpieniem gminy Szczuczyn w poczet członków zatwierdziło do realizacji nową LSR.

4.4. Ocena pracy biura, Zarządu.

Pracownicy biura oraz członkowie Zarządu w analizowanym okresie funkcjonowania wykonywali powierzone im obowiązki bez zastrzeżeń. W dniu 17 maja 2011 roku Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego przeprowadził kontrolę w ramach której nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

W badanym okresie LGD stworzyła struktury, które zapewnić miały warunki dla realizacji LSR. Struktury i procedury przyjęte w tym zakresie tworzą spójny system wdrażania LSR. Podjęto wiele zadań w kierunku promocji, rozpowszechnienia informacji o realizowanych działaniach LGD. Wskazane jest podjęcie działań promocyjnych aby rozpowszechnić informację o ogłaszanych naborach szczególnie dotyczących działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw. Należy uznać, że lata 2009-2011 stanowiły dla jego władz i pracowników okres testowania zaprojektowanych struktur i procesów, a także ich dostosowywania do zmieniających się warunków i wymagań stawianych przez Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Posiadane doświadczenie i umiejętności pozwalają na przygotowanie projektu współpracy w 2012 roku.